

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 14 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att bestämmelsen om benämningarna på tjänsterna som föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen ändras. Benämningen på tjänsten som äldre förvaltningssekreterare ändras till referendarieråd och benämningen på tjänsten som för-

valtningssekreterare ändras till justitiesekreterare. Propositionen hänför sig till tilläggsbudgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid ingången av september 2008.

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Enligt 14 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) är föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen kanslichefen, referendarieråden, äldre förvaltningssekreterarna och förvaltningssekreterarna. Föredragandena utnämns av högsta förvaltningsdomstolen.

Ärendena avgörs i högsta förvaltningsdomstolen på föredragning. Föredraganden svarar för att ett ärende blir berett på behörigt sätt och föredraget utan dröjsmål efter det att en utredning som är nödvändig för beslutsfattandet har skaffats. Föredraganden utarbetar promemorior över de ärenden som han eller hon föredrar samt utkast till beslut. Föredragningen sker muntligen och den stöder sig på det skriftliga material som på förhand har tillställts medlemmarna. En föredragande som inte har reserverat sig mot beslutet svarar för det som har beslutats på föredragningen.

För närvarande finns vid högsta förvaltningsdomstolen utöver tjänsten som kanslichef 37 tjänster som föredragande: 9 referendarieråd, 12 äldre förvaltningssekreterare och 16 förvaltningssekreterare. Av dem som innehar en sådan tjänst som föredragande som är besatt är 23 kvinnor och 11 män. Lönestrukturen för dessa tjänster är uppbyggd i tre steg. Förvaltningssekreterartjänsterna är pla-

cerade i löneklass T 11 i det preciserande tjänstekollektivavtal som uppgjorts för domarnas och juristernas avlöning vid domstolarna. Denna löneklass motsvarar den lägre avlöningen för tjänsterna som förvaltningsrättsdomare, marknadsrättsdomare och försäkringsrättsdomare. Tjänsterna som äldre förvaltningssekreterare finns i löneklass T 12. Löneklass T 13 för tjänsterna som referendarieråd motsvarar den högre avlöningen för förvaltningsrättsdomare, marknadsrättsdomare och försäkringsrättsdomare.

1.2 Bedömning av nuläget

Enkla förvaltningsärenden avgörs i allt flera fall genom rättelseförfarande. Av flera miljoner överklagbara förvaltningsbeslut avgörs årligen ca 30 000 vid förvaltningsdomstolarna och ca 4 000 vid högsta förvaltningsdomstolen. Eftersom det vid högsta förvaltningsdomstolen inte finns något allmänt besvärstillståndssystem är antalet avgjorda ärenden mycket stort.

Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden har ofta betydande samhälleliga konsekvenser. Å andra sidan styr högsta förvaltningsdomstolens avgöranden i avsevärd utsträckning beslutsfattandet inom olika förvaltningsområden, varvid det är möjligt att undvika onödigt ändringssökande och påskynda behandlingen. Den ökade mängden normmaterial har i och med de talrika lagstiftningsreformerna under den senaste tiden inverkat på

utvecklingen i förvaltningsprocessen. Samtidigt har normmaterialet blivit mer komplicerat och mångfacetterat till följd av att rättsordningen har blivit multinationell och internationell.

I benämningarna på tjänsterna som föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen har inte tidigare gjorts några betydande ändringar. Förvaltningsprocessen har likväl utvecklats avsevärt under de senaste åren. De ärenden som ska avgöras är allt mer krävande och i fråga om sitt material allt mer omfattande. Detta har avspeglats även i föredragandenas arbete. Det är viktigt att benämningarna på tjänsterna som föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen uppdateras att bättre beskriva innehållet i uppgifterna.

Benämningen förvaltningssekreterare är numera allmänt i bruk vid olika förvaltnings- och byråuppgifter. Benämningarna äldre förvaltningssekreterare och förvaltningssekreterare är därför föråldrade som benämningar på tjänster som föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen och de beskriver rentav på ett vilseledande sätt de uppgifter som hör till tjänsten och tjänsteställningen. Även riksdagens lagutskott har fäst uppmärksamhet vid detta i sitt betänkande, som gäller regeringens proposition med förslag till lagar om högsta förvaltningsdomstolen samt om högsta förvaltningsdomstolens sakkunnigledamöter (LaUB 18/2006 rd).

Riksdagens lagutskott har i sitt utlåtande om budgetpropositionen (LaUU 12/2007 rd) hänvisat till sitt ovan nämnda betänkande och föreslagit att det till budgetpropositionen fogas ett omnämnande om att man från och med den 1 mars 2008 får ändra benämningen på tjänsten som äldre förvaltningssekreterare till referendarieråd och benämningen på tjänsten som förvaltningssekreterare till justitiesekreterare. Ändringen av tjänstebenenämningen blev emellertid inte intagen i statsbudgeten (1432/2007) som riksdagen godkände den 21 december 2007.

2 Målsättning och föreslagna ändringar

Syftet med propositionen är att benämningarna på tjänsterna som föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen i fortsättningen

bättre ska motsvara dessa uppgifters karaktär och de krav som de ställer.

På arbetet som föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen inverkar i betydande utsträckning det stora antalet slutgiltiga materiellrättsliga avgöranden av ärenden och den brokiga mångfalden av grupper av ärenden, vilket kräver att föredragandena måste specialisera sig på vissa typer av ärenden, samt förvaltningsprocessförfarandets särdrag. En garanti för rättsskyddet för den som söker ändring är en bestämmelse i förvaltningsprocesslagen som kallas officialprincipen och rättssäkerhetsprincipen, enligt vilken en domstol svarar för att ett ärende blir utrett. En part klarar i allmänhet av att själv driva sin sak utan ombud. Därför spelar föredraganden en större roll vid rättskipning i högsta förvaltningsdomstolen än i högsta domstolen.

Olika förändringar som har inträffat i domstolarnas verksamhetsmiljö har avspeglat sig i föredragandenas uppgifter och har gjort arbetet mera krävande.

Ändringen av benämningarna på tjänsterna som föredragande sker med iakttagande av de inbesparingsmål som gäller justitieministeriets verksamhetsområde och utan att öka utgifterna. Under dessa omständigheter är ett genomförbart alternativ med tanke på personalpolitiken och den sporrande effekten att ändra benämningen på tjänsten som äldre förvaltningssekreterare (T 12) till referendarieråd (T 12) och benämningen på tjänsten som förvaltningssekreterare (T 11) till justitiesekreterare (T 11). Efter reformen finns tjänsterna som referendarieråd i två löneklasser (T 12 och T 13). Reformen kommer dock inte att ha någon inverkan på löneklasserna för tjänsterna som föredragande, som är tre till antalet såsom hittills (T 11, T 12 och T 13).

Efter ändringen av benämningarna är löneklasserna således inte längre direkt kopplade till tjänstebenenämningarna utan till uppgifternas svårighetsgrad, vilket är normal praxis när det gäller lönesystemet för domare. I regel finns det redan nu tjänsteinnehavare med samma tjänstebenenämning i flera löneklasser vid tingsrätterna, hovrätterna och förvaltningsdomstolarna när det gäller domartjänster eller tjänster som föredragande. Vid högs-

ta förvaltningsdomstolen hör till referendarierådens uppgifter i löneklass T 13 att föredra de mest krävande och omfattande rättskipningsärendena och eventuellt biträda i avdelningens förvaltningsuppgifter, t.ex. att göra upp ett utkast till månatlig sessionslista. Det är emellertid med tanke på arbetet som föredragande och dess sporrande effekt och beskrivningen av uppgifternas nivå lika motiverat att det även i fortsättningen finns fler än en tjänstebenämning.

3 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inte några konsekvenser för statsfinanserna och inte heller några konsekvenser för anställningstryggheten för de personer som för närvarande innehar tjänster som föredragande vid domstolsväsendet.

Propositionen kommer sannolikt att ha positiva effekter för jämställdheten mellan män och kvinnor, eftersom rekryteringsgrunden utvidgas när de nya tjänstebenämningarna som bättre beskriver uppgifternas svårighetsgrad sporrar båda könen att söka tjänster som föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen.

4 Beredningen av propositionen

Högsta förvaltningsdomstolen föreslog i sitt budgetförslag för 2007 att tjänstebenämningarna för föredragandena ändras så att tjänstebenämningen för äldre förvaltningssekreterare och förvaltningssekreterare skulle ha blivit referendarieråd.

Under den fortsatta beredningen tillsatte justitieministeriet den 31 oktober 2006 en arbetsgrupp med uppgift att utveckla tjänstestrukturen hos tjänsterna som föredragande vid högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen samt att utreda karaktären hos föredragandenas tjänsteställning. Medan arbetet pågick hörde arbetsgruppen finansministeriet, justitieministeriet, Högsta domstolarnas tjänstemän rf., Suomen tuomariliitto - Finlands Domareförbund r.y., Suomen Lakimiesliitto - Finlands Juristförbund ry och Finlands advokatförbund samt professorerna Olli Mäenpää och Juha Lappalainen.

Arbetsgruppen gav sitt enhälliga betänkande den 31 maj 2007 (JM 2007:22). I betänkandet föreslogs i fråga om högsta förvaltningsdomstolen att tjänsterna som äldre förvaltningssekreterare ändras till tjänster som referendarieråd och benämningen på tjänsten som förvaltningssekreterare ändras till justitiesekreterare.

I arbetsgruppens betänkande föreslogs löneklassen för tjänsterna som referendarieråd bli T 13. Det föreslogs att kostnadseffekterna kompenseras genom att man drar in en tjänst som förvaltningssekreterare som kommer att bli vakant.

Högsta förvaltningsdomstolen har ansett att det är nödvändigt att reformen träder i kraft snabbt. Reformen kan genomföras som en ändring av benämningar separat för högsta förvaltningsdomstolen. Beredningen har fortsatt endast i fråga om detta.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till tilläggsbudgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

6 Ikraftträdande

Tjänsterna som föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen är tjänster som specificeras i statsbudgeten och därför kräver en ändring av tjänstebenämningen att saken behandlas i statsbudgeten. Lagen föreslås därför träda i kraft den 1 september 2008.

Enligt det föreslagna 2 mom. ändras benämningen på tjänsten som förvaltningssekreterare vid högsta förvaltningsdomstolen till justitiesekreterare och benämningen på tjänsten som äldre förvaltningssekreterare till referendarieråd.

Enligt det föreslagna 3 mom. får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 14 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 2006 om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 14 §
1 mom. som följer:

14 §
Föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen är kanslichefen, referendarieråden samt justitiesekreterarna.

Denna lag träder i kraft den 20.

De tjänster som förvaltningssekreterare som finns vid högsta förvaltningsdomstolen

när denna lag träder i kraft ombildas till tjänster som justitiesekreterare och tjänsterna som äldre förvaltningssekreterare till tjänster som referendarieråd.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 23 maj 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 14 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 2006 om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 14 §
1 mom. som följer:

Gällande lydelse

14 §

Föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen är kanslichefen, referendarieråden samt äldre förvaltningssekreterarna och förvaltningssekreterarna.

Föreslagen lydelse

14 §

Föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen är kanslichefen, referendarieråden samt justitiesekreterarna.

Denna lag träder i kraft den 20.